

ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ RESEARCHGATE ТА ACADEMIA.EDU ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Яськова Н. В.

Україна, м. Київ, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання

Електронні соціальні мережі виступають не тільки засобом комунікації у всьому світі, але й інструментом для роботи наукових та науково-педагогічних працівників, а саме для оцінювання результативності проведених досліджень.

Проаналізувавши різноманітні електронні соціальні мережі, автором було виокремлено, що для наукових та науково-педагогічних працівників використання електронних соціальних мереж Researchgate та Academia.edu дозволить більш детально висвітлити наукові досягнення та здійснити їх оцінювання. Тому, у публікації більш детально описано вітчизняний та зарубіжний досвід використання електронних соціальних мереж Researchgate та Academia.edu.

ResearchGate (<http://www.researchgate.net>) – безкоштовна електронна соціальна мережа для співпраці між науковими працівниками різноманітних дисциплін. Нині, ResearchGate налічує більше ніж 18 млн зареєстрованих користувачів та понад 100 млн публікацій та досліджень.

Електронна соціальна мережа ResearchGate заснована у 2008 р. Іджадом Мадішем і Сереном Хофмайером та Хорстом Фікеншером. Особливістю даної мережі є створення персонального науково-дослідницького блогу, користувачі якого можуть здійснювати спільне використання файлів, розміщення та обмін базою публікацій тощо. Відмінністю ResearchGate від інших електронних соціальних мереж є опрацьований механізм семантичного пошуку, який індексує внутрішні ресурси та основні суспільні бази статей, включаючи

PubMed, CiteSeer, arXiv, Бібліотеку NASA тощо [1]. Цей пошуковий механізм розроблявся спеціально для аналізу анотацій статей цілком (а не тільки ключових слів), що, по ідеї, повинно підвищити точність результатів. Користувачі можуть читати і скачувати статті безкоштовно.

Варто наголосити, що в електронній соціальній мережі ResearchGate користувачі можуть створювати персональний профіль не тільки науковця, але й установи, проекту тощо; здійснювати пошук за вченим, науковою установою, дослідницькими проектами, темами, дослідницькими групами тощо; підписуватись на колег та здійснювати комунікацію; створювати відкриті або приватні науково-педагогічні групи та спільноти; обмінюватись файлами, публікаціями тощо; здійснювати пошук вакансій; аналізувати статистичні відомості за активністю публікацій дослідника, кількістю публікацій, їх цитувань, переглядів тощо.

Також, електронна соціальна мережа ResearchGate має властивість здійснення розрахунку інтегрального показника – індексу RG Score та TotalResearchInterest, який дозволяє оцінити наукову значущість, авторитетність дослідника. Варто зазначити, що між ORCID та ResearcherID є можливість синхронізувати дані профілю та переліки публікацій.

Аналізуючи вітчизняний та зарубіжний досвід використання ResearchGate, варто наголосити, що застосування електронної соціальної мережу в Україні здійснюється нещодавно. Адже, за кордоном здобутки вчених і їх публічність – це природна і важлива складова діяльності. Електронна соціальна мережа ResearchGate використовується насамперед дослідниками в галузі біології, медицини та інформатики.

Academia.edu (<https://www.academia.edu/>) – електронна соціальна мережа для безкоштовного та відкритого доступу до наукових досліджень. Електронна соціальна мережа Academia.edu популярна переважно серед фахівців галузі соціальних наук.

Електронна соціальна мережа Academia.edu заснована у 2008 р. Річардом Прайсом із Оксфорда. В електронній соціальній мережі Academia.edu користувачі можуть здійснювати розміщення статей, відстежувати їх цитування за дослідженнями та розробками своїх колег, а також мають можливість підписатись на новини наукових журналів. Нині, Academia.edu налічує більше ніж 127 млн зареєстрованих користувачів та понад 500 млн публікацій та досліджень.

Academia.edu – це ефективний засіб розповсюдження досліджень науково-педагогічних працівників та науковців, який за допомогою спеціальних аналітичних засобів дозволяє відстежувати в реальному часі кількість людей, що читають різноманітні публікації. Сьогодні платформа також представила новий мобільний додаток, що дозволяє безкоштовно швидко і легко отримувати доступ до понад 23 млн наукових робіт та зберігати їх у режимі офлайн за допомогою пристрою iOS.

Особливістю даної мережі є можливість зареєструватись не тільки студентам, науковцям та співробітникам наукових установ та закладів, але й незалежним дослідникам, які цікавляться наукою.

Варто наголосити, що користувачі можуть використовувати електронну соціальну мережу Academia.edu для обміну публікаціями, різноманітними документами, відслідковувати їх цитування в конкретній області за іменами й ключовими словами, отримувати інформацію про гранти, вакансії тощо.

Проаналізувавши електронні соціальні мережі ResearchGate та Academia.edu, варто наголосити, що дані мережі є найбільш популярними серед закордонних користувачів. Проте, досвід використання електронних соціальних мереж в Україні набирає своєї популярності. Процес реєстрації в обох вказаних електронних соціальних мережах практично ідентичний. Вимогою є наявність адреси електронної пошти, що надана освітньою чи дослідницькою організацією (аналогічно до Google Scholar).

Електронна соціальна мережа ResearchGate та Academia.edu представляють на своїй платформі бібліотеку наукових публікацій (розміщення та завантаження) та забезпечують комунікацію та обмін досвідом між науковими та науково-педагогічним працівниками. Також, електронні соціальні мережі ResearchGate та Academia.edu дозволяють більш ефективно оцінювати результативність проведених досліджень (кількість переглядів, завантажень, цитувань, відстежень тощо).

Отже, використання електронних соціальних мереж ResearchGate та Academia.edu для оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень дозволяє виокремити кількісні та якісні показники і суттєво впливати на ефективність проведення науково-педагогічних досліджень.

Література:

1. Биков В. Ю., Спірін О. М., Білощицький А. О. та ін. Відкриті цифрові системи в оцінюванні результатів науково-педагогічних досліджень. Інформаційні технології і засоби навчання. 2020. Вип. 1 (75). С. 294-315.
2. Іванова С. М., Яцишин А. В., Кільченко А. В. Напрями використання цифрових науково-освітніх систем для розвитку інформаційно-дослідницької компетентності наукових і науково-педагогічних працівників. Інформаційні технології в освіті та науці: зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф., м. Мелітополь, 13-14 черв. 2019 р. Мелітополь: Мелітопольський держ. пед. ун-т ім. Богдана Хмельницького, 2019. С. 339-343
3. Спірін О. М., Яцишин А. В., Іванова С. М., Кільченко А. В. та Лупаренко Л. А. Використання електронних систем відкритого доступу для інформаційно-аналітичної підтримки педагогічних досліджень. Інформаційні технології і засоби навчання. 2016. т. 55, № 5, с. 136–174. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1501/1094>.
4. Яськова Н.В. Аналіз використання інформаційно-цифрових технологій для оцінювання результативності науково-педагогічних досліджень. Звітна науково-практична конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: матеріали науково-практичної конференції (11 лютого 2021 р., м. Київ), с.94-97. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/724023/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%20%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%97%202021%20%D1%84%D1%96%D0%BD.pdf>